

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2

The 2nd STOU Graduate Research Conference

สภาพการผลิตข้าว กข 6 และการยอมรับเมล็ดพันธุ์จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุดรธานีของเกษตรกร

ในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

An Adoption and Using RD6 Rice Seed from Udon Thani Rice Seed Center by Farmers in Kumphawaphi District, Udon Thani Province

ศกฤษพงษ์ ปักสังกะณีย์ (Sagitpong Paksangkana)* กรณี ต่างวิวัฒน์ (Paranee Tangwiwat)**

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benjamas Yooprasert)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตข้าวพันธุ์ กข 6 ตามโครงการกระจายพันธุ์ข้าว กข 6 3) การยอมรับเมล็ดพันธุ์ข้าว กข 6 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตข้าว กข 6 โดยใช้เมล็ดพันธุ์จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุดรธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการกระจายพันธุ์ข้าว กข 6 กับสำนักงานเกษตรอำเภอกุมภวาปี ปี 2552 และใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว กข 6 จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุดรธานี จำนวน 152 ราย สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย เกษตรกรมากกว่าสองในสามเล็กน้อย เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 51.24 ปี เข้ารับศึกษาในระดับประถมศึกษาภาคบังคับ โดยสามในสี่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร มีประสบการณ์ในการผลิตข้าวพันธุ์ กข 6 เฉลี่ย 13.59 ปี เหตุที่ผลิตข้าวพันธุ์ กข 6 เพราะบริโภคข้าวเหนียว และแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับพันธุ์ข้าว กข 6 ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 5 คน สมาชิกที่ช่วยทำงานเต็มเวลา เฉลี่ย 3 คน มีอาชีพหลัก คือ การทำนามีพื้นที่ใช้ทำนา เฉลี่ย 24.0 ไร่ ใช้ปลูกข้าวพันธุ์ กข 6 เฉลี่ย 11.5 ไร่ ของตนเองที่ใช้เงินทุนของตนเองและแหล่งอื่น มีค่าใช้จ่ายในปีการเพาะปลูกเฉลี่ย 3,827.06 บาท เตรียมเมล็ดพันธุ์โดยการแช่น้ำ 12-24 ชั่วโมง ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ในนา 11 กก./ไร่ กำจัดวัชพืชโดยการถอนหญ้าด้วยคน เฉลี่ย 2.49 ครั้ง มีการใส่ปุ๋ยเคมี ผลผลิตที่ผลิตได้ในปีเพาะปลูก 2553 เฉลี่ย 3,038.14 กก. เก็บไว้บริโภคเฉลี่ย 1,693.96 กก. จำหน่ายให้พ่อค้ารับซื้อในท้องถิ่นเฉลี่ย 1,267.29 กก. เฉลี่ย 14.44 บาท เก็บไว้ทำพันธุ์เฉลี่ย 176.04 กก. และเกษตรกรทุกคนยอมรับการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว กข 6 จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุดรธานี ในระดับมาก มีปัญหาในเรื่องของราคามูลเมล็ดพันธุ์ที่มีต้องซื้อในราคาสูงกว่าท้องตลาด จึงเสนอแนะให้หาตลาดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ที่มีราคาต่ำ

คำสำคัญ สภาพการผลิตข้าว ข้าว กข 6 การยอมรับเมล็ดพันธุ์ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

*นักศึกษาลัทธิสุตรส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) socio-economic circumstance of farmers; 2) circumstance of RD6 Rice production as of the RD6 Rice Seed Propagation Project; 3) adoption of RD6 Rice Seed and 4) problems and suggestions of RD6 rice farmers about production using seed from seed rice, Udon Thani.

The sample in this study comprised a number of 152 farmers who joined the RD6 Rice Seed Propagation Project in 2009 with the District Agricultural Extension Office in Kumphawaphi District and previously used RD6 Rice Seed from Udon Thani Rice Seed Center. Instrument for data compilation was structured interview. Data analysis by computer programs with statistics included frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean and standard deviation.

The findings of this study were as follows: More than two in three small farmers were male, the average age in education in year 51.24 elementary education compulsory. By three of the four Member group of experienced farmers of RD6 rice production average 13.59 year. Note that the production of RD6 rice species because eating sticky rice and a source of knowledge about the breed of RD6 rice with staff of the state campaign. The average number of household members, 5 people full-time members to help farming occupation than the average 3 person was the main farming area makes an average of 24.0 rai. Use grow RD6 rice breeder farm 11.5 average of the self, their own funds and other sources. Free in cultivation, the average 3,827.06 baht, They allowed seed to be soaked for 12-24 hours as seed preparation using seed 11 kg/rai for transplanting. The average elimination of weed flora by man was 2.49 times. No chemical fertilizer. The average rice yield in 2010 crop year was 3,038.14 kg. The average stored rice for own consumption was 1,693.96 kg. The average rice for sale was 1,267.29 kg. Adoption of RD6 rice seed from Udon Thani rice seed center by every farmer was at high level to solve problem on higher price of rice seed than in the market, it was suggested to find other markets with cheaper price for farmers.

Keywords: An adoption using RD6 rice seed from udon thani rice seed center by farmers in kumphawaphi district, Udon thani province